

Nota van toelichting

Ter uitvoering van artikel 404, eerste lid, van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek voorziet dit besluit in een forfaitaire tabel kinderalimentatie. Op basis van deze tabel kunnen ouders onderling, de rechter of het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen (LBIO) aan de hand van het zogenaamde toetsingsinkomen op eenvoudige wijze vaststellen welk bedrag een alimentatieplichtige ouder per maand aan kinderalimentatie verschuldigd is. Voor die gevallen waarin ouders afspraken hebben gemaakt over co-ouderschap of gedeeld ouderschap, dat wil zeggen afspraken waarbij beide ouders ieder de helft dan wel een ander deel van de feitelijke, dagelijkse verzorging en opvoeding van de kinderen op zich hebben genomen, is een speciale voorziening opgenomen in artikel 2, eerste lid. Het uit de tabel voortvloeiende bedrag wordt dan naar verhouding van ieders aandeel in de verzorging en opvoeding van de kinderen aangepast. Omdat elke ouder een deel van de feitelijke verzorging en opvoeding op zich neemt, zal immers elk van de ouders een deel van het aan kinderalimentatie te betalen bedrag in natura voldoen. Dit deel dient in mindering te worden gebracht op het uit de tabel voortvloeiende bedrag dat geldt voor gevallen waarin de ouder geen zorg- en opvoedingstaken op zich heeft genomen.

Ter toelichting een tweetal voorbeelden: stel op grond van de tabel hoort bij het inkomen van de vader een maandelijkse bijdrage van € 247,- en bij het inkomen van de moeder een maandelijkse bijdrage van € 188,-. Zij spreken af elk de helft van de verzorging en opvoeding op zich te nemen. Vader dient dan $50\% \times € 247,- = € 123,50$ per maand te betalen en moeder $50\% \times € 188,- = € 94,-$ per maand. De vader betaalt dan per saldo $€ 123,50 - € 94,- = € 29,50$ per maand. Stel de ouders spreken af dat vader 30% van de verzorging en opvoeding op zich neemt en moeder 70%. De vader betaalt dan per saldo $(70\% \times € 247,- = € 172,90)$ minus $(30\% \times € 188,- = € 56,40) = € 116,50$ per maand.

Is het maandbedrag aan kinderalimentatie eenmaal vastgesteld dan wordt dit jaarlijks, met ingang van 1 januari, van rechtswege geïndexeerd met een door de Minister van Justitie vast te stellen percentage (artikelen 402a en 406 Boek 1 BW).

Vaststelling van het forfaitaire bedrag voor kinderalimentatie ingevolge dit besluit is afhankelijk van het toetsingsinkomen van de alimentatieplichtige ouder. In artikel 3 van dit besluit wordt aangegeven hoe het toetsingsinkomen wordt bepaald. Het eerste lid bepaalt dat het bestaat uit het verzamelinkomen over het peiljaar (t-2) of bij het ontbreken daarvan het belastbare loon in genoemd jaar. Indien ouders ter gelegenheid van de beëindiging van hun relatie afspraken hebben gemaakt over co-ouderschap of gedeeld ouderschap geldt als peiljaar (t). In dat geval zal namelijk veelal sprake zijn van een inkomensachteruitgang door het vervullen van de zorg- en opvoedingstaken en zal het inkomen over het jaar (t-2) veelal geen adequate maatstaf zijn. Er zal dan veelal eerst op basis van het inkomen in jaar (t) een voorlopige vaststelling plaatsvinden, waarna als het verzamelinkomen definitief is vastgesteld een definitieve vaststelling kan plaatsvinden.

Voorts biedt het tweede lid van artikel 3 van dit besluit de mogelijkheid voor het Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen of de rechter tot het nemen van een voorlopig besluit ingeval het verzamelinkomen over het peiljaar nog niet is vastgesteld. In deze uitzonderlijke situatie kan het verzamelinkomen (t-3) worden gehanteerd als voorlopig toetsingsinkomen. Tot het moment dat het verzamelinkomen over het peiljaar (t-2) definitief is vastgesteld, geldt het voorlopig toetsingsinkomen.

Daarnaast bepaalt het derde lid het toetsingsinkomen voor situaties waarin inkomen over het peiljaar (t-2) niet of niet volledig is begrepen in een verzamelinkomen of belastbaar loon. Het verzamelinkomen of het belastbare loon geeft in deze situaties niet adequaat het toetsingsinkomen van de alimentatieplichtige ouder weer. Twee situaties kunnen zich daarbij voordoen:

- a. *er is geen verzamelinkomen of belastbaar loon;*
- b. *er is wel een verzamelinkomen of belastbaar loon, maar niet al het inkomen is hierin begrepen.*

Ad a. Er is geen verzamelinkomen of belastbaar loon

Onder deze situatie valt bijvoorbeeld de alimentatieplichtige ouder die uitsluitend inkomen heeft dat in het buitenland is belast. Volgens het derde lid omvat het toetsingsinkomen in deze situatie het inkomen in het buitenland als ware het aan de Nederlandse inkomstenbelasting of loonbelasting onderworpen. Hetzelfde geldt bijvoorbeeld voor de alimentatieplichtige ouder die inkomen geniet dat is vrijgesteld van belasting op grond van het internationale recht.

Ad b. Er is wel een verzamelinkomen of belastbaar loon, maar niet al het inkomen is hierin begrepen

Onder deze situatie valt bijvoorbeeld de alimentatieplichtige ouder die bij een internationale organisatie werkzaam is en die naast de dienstbetrekking bij de internationale organisatie inkomen uit sparen en beleggen heeft (box 3). Het verzamelinkomen van deze alimentatieplichtige ouder bestaat dan slechts uit het inkomen uit sparen en beleggen. Het inkomen van de internationale organisatie is vrijgesteld van belasting en is derhalve niet in het verzamelinkomen begrepen. Zonder het derde lid zou dit vrijgestelde inkomen ook niet in het toetsingsinkomen zijn begrepen. Daarom omvat volgens het derde lid het toetsingsinkomen mede het vrijgestelde inkomen als ware het aan de Nederlandse inkomstenbelasting of loonbelasting onderworpen. Een ander voorbeeld in deze categorie is de in het buitenland wonende alimentatieplichtige ouder die buitenlands belastingplichtige in Nederland is (bijvoorbeeld vanwege een tweede woning of een dienstbetrekking in Nederland).

Voor zover er een verzamelinkomen of belastbaar loon als bedoeld in het eerste lid van artikel 3 van dit besluit voor handen is, wordt bij de berekening van het toetsingsinkomen het verzamelinkomen of belastbare loon als uitgangspunt genomen.

Indien de alimentatieplichtige ouder het niet eens is met het vastgestelde verzamelinkomen zoals dat in de aanslag inkomstenbelasting is opgenomen of het belastbare loon zoals dat uit de jaaropgave blijkt, geldt hiervoor een afzonderlijke (fiscale) rechtsgang via bezwaar bij de inspecteur en beroep bij de rechtbank of de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Zoals in het advies van de Raad voor de rechtspraak van 28 augustus 2003 werd geconcludeerd, biedt het nieuwe kinderalimentatiestelsel, waaraan dit besluit is gekoppeld, behoudens jaarlijkse indexatie en eventueel vijfjaarlijkse nieuwe vaststelling, in beginsel geen mogelijkheden tot tussentijdse wijzigingen in de hoogte van eenmaal vastgestelde kinderalimentatie. Bewust is er in het nieuwe stelsel voor gekozen na scheiding of beëindiging van de relatie ontwikkelingen nadien met financiële effecten voor de ex-partner zo veel mogelijk ondergeschikt te maken aan het waarborgen van de financiële belangen van het kind terzake van de verzorging en opvoeding. Hiermee wordt tevens invulling gegeven aan de aanbevelingen op hoofdlijnen in het eindrapport van het Interdepartementaal beleidsonderzoek alimentatiebeleid¹. In uitzonderingsgevallen is het mogelijk een beroep te doen op de stringent geformuleerde hardheids- en wijzigingsclausules in het nieuwe kinderalimentatiestelsel (artikel 404, derde lid, en 406ab Boek 1 BW), waarmee de rechtsbescherming van betrokkenen in voldoende mate is gegarandeerd.

De tabel voor het vaststellen van de hoogte van kinderalimentatie - bijlage bij dit besluit - is gebaseerd op onderzoek van het Centraal bureau voor de Statistiek (CBS) met betrekking tot uitgaven ten behoeve van kinderen. Het CBS heeft vastgesteld welk percentage van de totale bestedingen van huishoudens toegerekend kan worden aan kinderen door de totale uitgaven aan kinderen te meten in huishoudens met kinderen. Het percentage daalt licht naarmate het inkomen stijgt en wordt hoger naar mate er meer kinderen zijn. Voor de onderhavige tabel is gebruik gemaakt van de meest recente onderzoeksgegevens over bestedingen van huishoudens uit de periode 1990-1995 (CBS: Equivalentiefactoren 1990-1995). Deze gegevens zijn exclusief uitgaven voor kinderopvang en ziektekosten.

De in de tabel vervatte bedragen worden jaarlijks, per 1 januari, aangepast aan de hand van de inkomensontwikkeling, zoals deze voor het betrokken jaar, blijktens bekendmaking in de Macro-Economische Verkenningen in het voorafgaande jaar, is geraamd. Het Centraal Plan Bureau publiceert twee keer per jaar de Macro-Economische Verkenningen. Dit sluit aan bij de aanbeveling in het advies van de Raad voor de rechtspraak om het verschil tussen de geraamde en de werkelijke inkomensontwikkeling van het jaar daarvoor ook mee te nemen. Hiermee wordt voorkomen dat inkomens structureel verkeerd worden geïndexeerd. Bij deze jaarlijkse indexatie wordt rekening gehouden met de actuele hoogte van de kinderbijslag (per 1 januari in jaar t).

Voor de goede orde zij er in dit verband op gewezen dat de jaarlijkse indexering van de tabel onderscheiden dient te worden van de hiervoor vermelde indexering van het (in het individuele geval) vastgestelde bedrag. De tabel wordt jaarlijks aangepast ten behoeve van de nieuwe individuele gevallen waarbij het bedrag tot voorziening in de kosten van verzorging en opvoeding van een minderjarig kind vastgesteld moet worden; is dat bedrag in een individueel geval eenmaal vastgesteld dan wordt dat (individueel) vastgestelde bedrag op grond van artikel 406 juncto 402a van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek jaarlijks van rechtswege aangepast.

Naast de jaarlijkse aanpassing van de tabel aan de inkomensontwikkeling, zullen de bedragen tot voorziening in de kosten van verzorging en opvoeding van een minderjarig kind periodiek worden herijkt door middel van de in de toelichting op de tabel vervatte rekenregels. Daarbij kan dan gebruik worden gemaakt van nieuwe gegevens van het CBS over uitgaven aan kinderen. Het CBS zal gevraagd worden om eens in de 5 à 10 jaar een nieuw onderzoek te doen naar het aandeel uitgaven aan kinderen van huishoudens met kinderen en in het verlengde daarvan zal eens in de 5 à 10 jaar de tabel, indien noodzakelijk, opnieuw worden geijkt. Indien herijking van de tabel plaatsvindt, wordt alsdan eveneens de jaarlijkse indexering meegenomen. Bedoelde indexatie heeft zowel betrekking op de inkomens als op de kinderalimentatiebedragen in de tabel bij onderhavig besluit.

De Minister van Justitie,

---

¹ Interdepartementaal beleidsonderzoek alimentatiebeleid: *Het kind centraal: verantwoordelijkheid blijft*, eindrapport van de werkgroep alimentatiebeleid, pagina 8. Dit rapport is op 12 juni 2002 aan de Tweede Kamer aangeboden.